

Kalaallit Røde Korsiat 2018
Ukua suleqatigalugit
Illuminatusarfik & Icelandic Red Cross

Kalaallit Røde Korsiat

EQQORNEQARATARSINNAASUT PILLUGIT MISISSUEQOISSAARNERIT

© Kalaallit Røde Korsiat 2018

Anigaasanik tapiisut Icelandic Red Cross

Assiliartalersornerani aaqqissuisoq: m.m grafisk
Naqiterneqarfia: Lasertryk

MISISSUEQQISSAARNERUP TUNULIAQUTAA

Kalaallit Røde Korsiat nunarsuaq tamakkerlugu Røde Korsimut atasuuvoq.

Kalaallit Røde Korsia upernaajugaa 2016 Ilisimatusarfimmi ilisimatusartut saaffigai pilersaaruserlugu suliasaq Islandimi Røde Korsimit aningaasaliiffigineqarluni aallarnisartussaq pillugu. Pilersaarusiaq Nunatsinni eqqorneqaratarsinnaasut atu-gaannik paasiniaatitsiniarpoq. Nunatsinni eqqorneqaratarsinnaasunik ilisarinnin- nissaq ilisimasaqalernissarlu anguniagaapput. Taamatut atugallit sullinneqarnis- saasa saniatigut Kalaallit Røde Korsia kissaatiminik piviusunngortitserusunnini *”inuaqatigiinni pisariaqartinneqarnerpaarpaat ilisimasaqarfigilissallugit paasisallu aallaavigalugit suliniutinik paasisanut iluaqusersuutaasinnaasunik aallarniisinnaa- nissartik pingaartillugu”.*

”Eqqorneqaratarsinnaaneq ...

ima nassuiarneqarsinnaavoq inuup nammineerluni ajornartorsiuti- gilikkaminik aporfilersimasaminilluunniit suugaluartumik, nammi- neerluni aporfigilikkami anigorniarnissaanut, inuttut ataasiak- kaatut eqimattatulluunniit qaangiiniarnissaminut/minnut aporfigilikkaminut/minnut qaangiiniarluni akiornissaanul- luunniit, nammineerluni iliuuseqarsinnaassuseqanngitsoq. Aporfiit tigussaasusarput iliuuseqarfigiuminarsinnaal- lutillu. Eqqorneqaratarsinnaaneq pissakilliornermik aallaaveqarsinnaavoq, aamma imaariataarsinnaavoq inuit matoqqasumiippallaarlutik, imminnut tati- ginnginnerujussuat pisuulluni ajortunik nalaa- taqarnerminni, tuparujussuartinneqarnerminni, stresseriasaalerfinniluunniit imminnut illersoriarnissaminnut akersuussinnaan- saminnullu, nukissaalatsillutik sanngilleq- gavallaartarsimassasut.”

*Nunarsuaq tamakkerlugu Røde Korsip
'eqqorneqaratarsinnaasunut' nassuiaataa*

KALAALLIT RØDE KORSIATA INISSISIMANERA

Pisussaaffimminut tamakkiisumik suliarinnittuussaguni, Kalaallit Røde Korsiata pisariqartissimavaa makku paasissallugit:

- ikiortariaqarnerpaat sukku sutigullu ikiortariaanersut tapersersortariaanersullu paasissallugit,
- inuiaqatigiinnut ineriartortuarnut allanngoriartortuarnulli tulluarsartuarnissani,
- sammisassiamikkut amerlanerpaanut sunniutilimmik sullissisuunissartik salliutit-tuarumallugu,
- nuna tamakkerlugu eqqorneqaratarsinnaasut atugarisaannik inuiaqatigiinnut oqartussaasunullu apuussuiuarnissartik pingaartillugu.

Misissueqqissaarnermi paasisat Røde Korsip nunarsuaq tamakkerlugu namminerlu nunatsinni iluaqusersuutigissavaat, tunngavissillutillu sammisassiatigut suut pingaarnertut pilersaarusiortassanerlugit paasissagamikku. Islandimi Røde Korsip misilittagaasa takutippaat misissueqqissaartarnerit taamaat-tut iluaqutaasartut suliniuteqarnerni nutaaliorniarnerni tunngavissiatut atorlugit.

MISISSUEQQISSAARINNINNERMI ILISIMATUSAAT SISAMANIK AALLAAILERLUGU

Ilisimatusartussat Røde Korsimilu nakkutilliisuutitat isumaqatigiissuteqarsimapput misissueqqissaarnermi periutsinik assigiinngitsunik aallaavilersinnaasut, soorlu:

1. Atuakkanik qimerluuisinnaapput inuiaqatigiinni eqqorneqaratarsinnaasut inuttulu atugarliuuteqarnerpaanik paasisassarsiornerminni nassaassarsiornerminnilu
2. HS Analyse aqqutigalugu oqarasuaatikkut Nuna Tamakkerlugu apersueqqissaarnertigut, inuit nalaatsornerinnakkut toqqartukkat 970´t sianerfigalugit paasiniaavigisinnaallugit, eqqorneqaratarsinnaaffiit tunngavigalugit apersueqqissaarnertalimmik
3. Isiginiakkanut qulingiluanut agguataarlugit, Narsaq, Nuuk Tasiilaq Uummannarlu aallaaviullutik
4. Immikkut ilisimasalittut ilisimasat tunngavigalugit paasiniakkat 35´t eqqorneqaratarsinnaanermut tunngassutillit taakkulu anigorsinnaanerannut iliuusisanik siunnersuutinik ilallit.

ATAATSIMUT INERNILIUSSAT

Eqqorneqaratarsinnaanermik eqqartuinermi inuiaqatigiinni innuttat siamasissumik isiginiarneqarput. Inuit isumaqarput, meeqqat immikkut eqqorneqaratarsinnaasutut isigineqarsinnaanngitsut, ilaqutariilli meerartallit pineqarlutik. Immikkut ilisimasallit meeqqat inuusuttullu atugarliuutillit eqqorneqaratarsinnaasutut siulliullugit inissikkusuppaat, tulliatut inersimasut atugarliuutillit. Tassuunatigut immikkut ilisimasallit inerniliussaata oqarasuaatikkullu akissutit paasissutissartaasa inerniliussaata allaanerussutigaat.

Immikkut ilisimasallit inerniliipput inuiaqatigiinni allaffissornerup iluani pissutsit iluarsiiiffisariaqartut kiisalu saaffusartut akulerussuullutik imminnut suleqatigiiaarnerusariaqarnerat pisariaqartoq nukittorsaavigineqartariaqartorlu.

Oqarasuaatikkut apeqqarissaarnermi paasinarsivoq inuit siunissami kajuminertik tunngavigalugu suleqataarusussuseqartut.

Atuakkat takutippaat ilisimatusarnikkut iliuuseqartoqartarsimasoq inuiaqatigiinni eqqorneqaratarsinnaasutut inissisimasut sullilluarumallugit, soorlu

1. **suliffissaaleqisut inuiaqatigiinnilu sulinikkut killilimmik akuusut**
2. **pissakilliortut ataasiakkaat ilaqutariillu**
3. **inuit ataasiakkaat ilaqutariillu atornerluisut**
4. **meeqqat inuusuttullu peroriartorlutik sumiginnagaanikuullutillu kinguaassiuutitigut atornerlugaasimasut**

Saniatigut ilisimatusarnikkut sammineqartarsimapput eqqorneqaratarsinnaasut atugarliuutillillu, soorlu arnat persuttagaasartut, atornerluisartut angerlarsimaffeqanngitsullu.

Taamaaliorinnaanermut periarfissiisuusimapput, Kalaallit-Nunaanni inuiaqatigii-lerinikkut peqqinnissaqarnikkullu ilisimatusarnikkut ineriartortitsisimanerit.

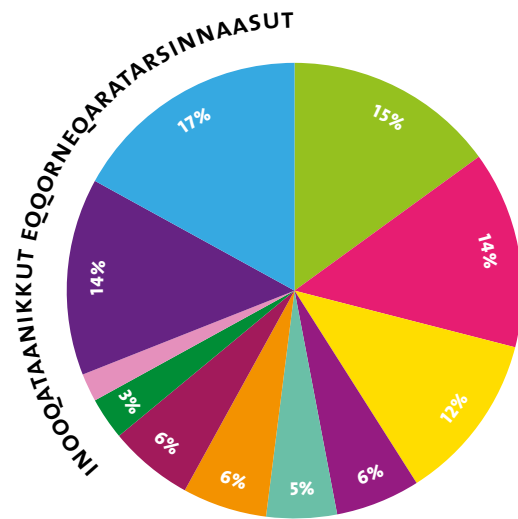
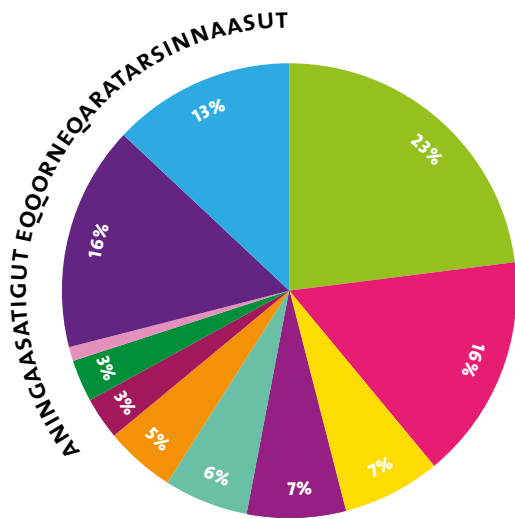
Oqarasuaatigut apeqqarissaarnerup ersersippaa inuit ataatsimut isigalugu inuiaqatigiit akornanni uku eqqorneqaratarsinnaasutut isigigaat:

1. **Akissarsiakinnerit**
2. **Suliffissaaleqisut**
3. **Ilaqutariit meerartallit**
4. **Ilinniarsimanngitsut**
5. **Aalisartut piniartullu**
6. **Utoqqaat**
7. **Nunaqarfimmiut**
8. **Atornerluisut**

NUNAP INUISA EQQORNEQARATARSINNAANERAT

Misissuinerit takkutippaat nunap inuisa amerlasuut isumaqarfigigaat aningaasatigut inooqataanikkullu eqqorneqaratarsinnaasut assigiisutilerujussuusut.

Takussutissat takutippaat apersoneqartut kikkut aningaasatigut inooqataanikkullu eqqorneqaratarsinnaasutut isigineqarnersut procentinngorlugit agguataarneri.

Apeqqarissaarfigineqartunik amerlanerpaat isumaqarput, inuttut inuit pissakilliorlutillu suliffissaqanngikkaangamik nammineq pisuussutigisaraat. Inuiaqatigiinni ammut isigineqarnerpaajupput ataatsimut isigalugit: Atornerluisut, suliffissaaleqisut kiisalu angerlarsimaffeqanngitsut.

Amerlasuut isumaqarput, inuulluataarusuttup nammineerluni tamanna anguniartariaqaraa. Taamaakkaluartuq amerlasuut aamma isumaqarput naalagaaffinnaanngitsup, kattuffiilli kajumissutsimikkut sullissisut taakkuusut aamma atugarliuutilinnik siunnersuisarsinnaasut, ajornartorsiutiminnik qaangiiniassappata. Tassuunatigut kajuminneq aallaavigalugu sullissineq kalluarneqarsimavoq. Apeqqarissaarfigineqartut affangajaat kajuminnermikkut sullissisuusarsimapput. Inuit sisamaappata pingasut siunissami kajuminnermikkut sullissisalerusussinnaallutik oqarsimapput.

Ukkissassat tikkuarpaat sumiginnagaaneq meeraanermi pisarsimasoq kingunipiluillu sanngiilliortitsisuusartut. Tamangajammillu taavaat suliffissaaleqineq, pissakilliorneq angerlarsimaffeqannginnerlu nuanniitsunik inuttut atukkatigut nassataqartartut. Aammattaaq ersarissaatitut taaneqarsimavoq eqqorneqaratarsinnaaneq imigassartornermut ikiarootarnermullu attuumassutilik.

Immikkut ilisimasallit inerniliussaata oqarasuaatikkut apeqqarissaarnermi inerniliussaniik allaassuteqarput. Immikkut ilisimasallit apeqqarissaarutaannut 35´nut akissutit paasinarsitippaat meeqqat inuusuttullu 0-18 ukiullit inersimasullu atugarliuutilit tamanik eqqorneqaratarsinnaanerusuusut. Malunnavissumilli najugaqarfik nunaqarfionersoq illoqarfionersorluunniit apeqqutaalluni assigiinngissuteqangaatsiarlutik. Immikkut ilisimasallit naqissusiipput piffinni eqqorneqaratarsinnaaneq akiorniarlugu piginnaanngorsaanerit ingerlanneqartariaqartut. Toqqaannartumik siunnersuutigaat, ilinniartitsisut, meeqqerisut inunnik siunnersuisartut niarsi allu ilinniagaqaqqittariaqartut. Ilinniarsimangitsut ilanggullugit ilinniagaqarnissaannut neqeroorfigineqassapput, inuuneq tamaat ilinniagaqarsinnaanermut anguniakkat naapertorlugit. Naggasiutigalugu immikkut ilisimasallit siunnersuutigaat nalinginnaasumik inulerinerup peqqinnissallu tungaatigut ilisimatusartuarnissaq pingaaruteqartoq taamaalilluni kisitsisinngorlugit takusutissat pissarsiarineqassammata.

NUNAP INUISA PIITSUUSSUTSIP/SULIFFISSAALQINERUP 'NAM-MINEQ PISUUSSUTIGINERANUT' AAMMALU PIITSUUSSUTSIP ISERTITALLU ASSIGIINNGINNERINUT ISUMAAT

Pineqartup iluani apersoneqartut taamaanneraasunik oqaaseqaatit assigiingitsut akitinnikuuaat. Skiimami isumaqataasorujussuit isumaqataanerunerartullu procentinngorlugit takutinneqarput.

Inuit piitsuussutsimik atugaqartut namminneq taamatut inissisimallersimanertik pisuussutigaa	54%
Suliffissaaleqisorpasuit namminneq taamatut inissisimanertik pisuussutigaa	62%
Piitsuussuseq ilaqutariit aalajangersimanagerusut atugaraat kinguaariinnilu kingornuttakkatut ingerlaqqittuarterluni	61%
Pisuut piitsullu ullumikkut nikingassuteqarnerupput ukiut qulit matuma siornamat sanilliullugit	81%

NUNAP INUISA INOOQATAANIKKUT EQQORNEQARATARSINNAASUNUT KIKKUT IKIUUTISSANERSUT PILLUGIT ISUMAAT

Pineqartup iluani apersoneqartut taamaanneraasunik oqaaseqaatit assigiingitsut akitinnikuuaat. Skiimami isumaqataasorujussuit isumaqataanerunerartullu procentinngorlugit takutinneqarput.

Ilaquttanik, ikinngutinik nalunngisanillu attaveqarnerit tassaapput inooqataanikkut eqqorneqaratarsinnaanermi aniguiniarnermi ikiutissat	74%
Pisortatigut aaqqissuussaaneq tassaavoq inooqataanikkut eqqorneqaratarsinnaasut aniguiniarnerinik ikiutaasussaq	75%
Nammineq kajumissuseq tunngavigalugu peqatigiiffitsigut aaqqissuussaaneq tassaavoq inooqataanikkut eqqorneqaratarsinnaasut aniguiniarnerinik ikiutaasussaq	64%
Inuk nammineq tassaavoq inooqataanikkut eqqorneqaratarsinnaasut aniguiniarnerinik ikiutaasussaq	90%

KALAALLIT RØDE KORSIATA INUTTUT APORFINNIK UNAMMINARTUNIK QANOQ ANIGUISINNAANERNUT ISIGINNINERA

KRK inuttut unamminartunik qaangiisinaanissamut tunngasunik suliniuteqarnermini, nalunaarusiaq ilisimatuullu innersuussutaannik aallaavilimmik suliniutitik ingerlappaat. Siullertut inuit ataasiakkaarlugit namminerisaminnik aporfippiatik pillugit suleqatigineqarlutik qaangiiniarnissaannik aalluseqatigineqassapput. KRK isumaqarpoq tamatta immikkut piginnaasaqartugut immitsinnut inoqatitsinnullu iluaqutaasinnaasunik siumullu ingerlalersitsisinnaasunik.

Inuup eqqorneqaratarsinnaanera nasuiarusukkaanni, apeqqutit uku marluk apeqqutigineqarsinnaapput:

1. Sunaana "pisimasoq" "ulorianartorsiortit-sisorluunniit" tassunga inummut eqqorneqaatissiortoq?
2. Soormitaavaana taassuminnga eqqorneqarsinnaangortartut?

Nukittortinniassagaanni:

- Ajornangippat pisunik periarfissaasigut oqilisaassisinnaagaanni
- ineqarnikkut aaqqiinerit atukkat oqimaatsut annikillitinniarlugit
- eqqorneqarsinnaanermut peqqutaasut iluar-siivigalugit, soorlu pissakilliorneq, aqutsinerlunnerit, kinaassusersiuinerit, naligiissitaanginnerit, nukissanik aallerfissaalatsinerit inuussutissaqanginnerit

Allatut oqaatigalugu eqqorneqarsinnaanermut peqqutaasinnaasut akimut ersaris-sarnissaat tassangaanniillu akiorlugit aallartinnissaat. Amerlanertigut aporfiiit ersittuinnaat mattullugit aallutilertarpagut aaqqiiviginiarsaralugit, peqqutiviusinnaasut ersinngitsut patsivitusinnaasut saannissaanniik, ajornanginnerummata. Inummut eqqorneqartumut sullissamut tunngatillugu, sillimaffissaavoq aaqqiiniarnerpassuit aqqusaaralarlugit imaassinnaasoq iluatsittoqanngitsoortoq, inuup aporfii tamakkiisumik ersarissarneqanngimmata.

INGERLAQQINNISSAQ

NALUNAARUSIAQ INAARUTAASULLU PINGAARNERIT TAMANUT SAQQUMMIULLUGIT

- Nalunaarusiamik tamanut saqqummiussineq: Inunnik sullissivinnut, illoqarfinni nunamullu tamarmut
- Tusagassiuutitigut tusagassaqarfinnut KNR´mullu nalunaaruteqarneq
- Inunnik sullissivinnik nuna tamakkerlugu workshop´ernissamut aggersaalluni nalunaarusiamik oqallitsitsineq
- Kommunit, Namminersorlutik Oqartussat, atorfilittaallu workshop´imut aggersagaassapput, nalunaarusiarlu aallaavigalugu inaarutaasinnaasunik oqallitsitsisoqarluni.

Kalaallit Røde Korsiaata kissaatigaa oqartussaniik siammasissumik peqataatitaqartoqassasoq oqallittoqassasorlu, oqallinnerullu kingunerisaanik ataatsimut inaarutaasinnaasunik peqalersimanissaq, allannguutissatut siunnersuutissanik iliuserisariaqaligassanillu ataatsimoorinnikut anguniarneqartussatut imalinnik. Ataatsimoorullugumi assigiimmik aallaavilimmik anguniagalersoraanni atavartunngornissaat qulakkeeruminarnerusarpoq iluatsilluarnissaanullu periarfissaq annerusarluni.

Namminersorlutik Oqartussat Kommunillu matumuuna suleqatiseraagut kaammattorumallugillu akimortumik suleqatigiittoqassasoq - nangaanertaqanngitsumik.

MISISSUEQQISSAARIN- NITTUSSAT KIKKUUNERI

NAKKUTILLIISUUTITAT

Kalaallit Røde Korsiat:

- Lissi Olsen, *KRK Nuummiik*
- Karo Thomsen, *KRK Ilulissaniik Nunalu tamakkerlugu Siulersuisuunerniik*

Avataaniik ilaasortaatitat:

- Storm Ludvigsen (*alkologeq, najukkami nunalu tamakkerlugu politikereq*), *Nuummiik*
- Kurt Skjønnemann Pedersen (*Frelsens Hærimi Sakkutuut Naalagaat, palasi, Inunnillu Siunnersuisartaq*), *Kal. Nun. Frelsens Hær`imeersoq*
- Aviaaja Egede Lynge (*socialantropologeq*) *Meeqqat Illersuisuat MiO`meersoq*
- Stine Egede (*politeeq, Politiinut ningiuunikoq, najukkami politikereq*)
- Jess G. Berthelsen (*kattuffimmi siulittaasoq*)
- Henrik Leth (*Sulisitsisut Peqatigiiffiata Siulittaasua*)

Ilisimatusarfimmi Ilisimatuutut Misissuisussat:

- Marie Kathrine Poppel, *Isumaginninnermut Immikkoortortami Adjunkteq*
- Steven Arnfjord, *Lektoreq, Inuiaqatigiilerinnermut Immikkoortortami Pisortaq*
- Birger Poppel, *Ilisimatooq pilersaarusiornermut aqutsisoq utoqqalinersiaqalernikoq, Ilinniartitsinermik Ilisimatusarfik, Aningaasaqarnermut Tusagassiuqeqarnermullu Imm.*